

УДК 37.091.33:004.4:005.92

Володимир Варенко,
завідувач кафедри українознавства НАУ,
кандидат педагогічних наук, доцент

Використання новітніх інформаційних технологій у підготовці фахівців-документознавців

Сучасне суспільство, в якому інформація все більше набуває ролі соціально-значущого ресурсу (на рівні з матеріальними, енергетичними, фінансовими та іншими ресурсами), потребує висококваліфікованих фахівців, які б вільно володіли інформаційно-комунікаційними технологіями та ефективно їх використовували у своїй професійній діяльності. Для роботи у сфері економіки, сучасного бізнесу та адміністративного управління, окрім фахових та спеціальних економічних знань, необхідні знання та навички вільного володіння інформаційно-комунікаційними технологіями. Це повною мірою стосується фахівців зі спеціальності "Документознавство та інформаційна діяльність". Саме фахівцям-документознавцям потрібно вміти виконувати інформаційно-аналітичну підтримку бізнес-проектів, планувати, розробляти, організувати та керувати проектами інформатизації соціально-економічних об'єктів різних рівнів.

Поняття "нові інформаційні технології навчання" з'явилося у зв'язку з розвитком інформатизації суспільства. Під цим поняттям розуміють комплекс навчальних і навчально-методичних матеріалів, технічних та інструментальних засобів обчислювальної техніки навчального призначення, методи й організаційні форми навчання, а також систему наукових знань про роль і місце засобів обчислювальної техніки в навчальному процесі, про форми і засоби їхнього застосування для підвищення ефективності діяльності викладача і студента.

Фахівці з документознавства на своїх посадах можуть виконувати завдання, які безпосередньо пов'язані з інформаційними технологіями:

- збирати, систематизувати й аналізувати інформацію про систему керування будь-яким господарським об'єктом;
- аналізувати виробничо-господарську діяльність, інформаційні зв'язки між адміністративними, виробничими та іншими процесами;
- досліджувати й аналізувати функціонування та інформаційні потреби діючої інформаційної системи і визначати можливості її модернізації;
- аналізувати результати оброблення та збереження інформації з подальшим їх використанням для поліпшення роботи інформаційної системи;
- виконувати інформаційно-аналітичну підтримку бізнес-проектів;
- виконувати проектування технологічного процесу збирання, оброблення, збереження та передавання інформації;

- створювати, використовувати та коригувати бази даних;
- опрацьовувати дані з використанням табличних процесорів та текстових редакторів;
- забезпечувати власні інформаційні потреби та інформаційне обслуговування працівників організації тощо.

У процесі навчання у вищому навчальному закладі потрібно забезпечити розвиток у студентів системного мислення, усвідомлення необхідності застосування інформаційно-комунікаційних технологій для управління та прийняття рішень, для дослідження складних економічних явищ і процесів. Перед викладачами вищів стоїть складне завдання — навчити майбутніх фахівців-документознавців раціонально використовувати інформаційно-комунікаційні технології, їхні технічні можливості та програмне забезпечення обчислювальної техніки в інформаційно-аналітичній роботі.

Суспільство, яке дбає про своє майбутнє, має усвідомити колосальні можливості привнесені інформаційними технологіями та навчитися грамотно застосовувати їх, у першу чергу, в освіті. Можна багато дискутувати щодо ефективності та доцільності використання інформаційних технологій, але не застосовувати їх було б безглуздом. Можливості сучасної системи освіти взагалі значно розширюються завдяки використанню мультимедійних інтерактивних технологій, Інтернету. Нові інформаційні технології кардинально вплинули на всю систему освіти, зачепивши її зміст, форми й методи навчання, що призвело до змін вимог до сучасного студента.

Переваги комп'ютерного навчання:

1. Мультимедійний текст (відео-, аудіоможливості, зв'язок з великою кількістю різноманітних джерел).
2. Висока мотивація і зацікавленість в інформації.
3. Необмежена кількість інформації, можливість її широкого вибору.
4. Самоконтроль і координація викладачем навчального процесу.
5. Можливість спілкування з носіями мови, ознайомлення з культурою країн, мова, яких вивчається [2].

Отримано новітні креативні технології навчання, основою яких є:

- комп'ютерна графіка;
- гіпертекст (логічно та програмно пов'язані посилання на певний текст та можливість роботи з ним);
- геоінформаційні системи;
- мультимедіа-технології;
- віртуальна реальність та штучний інтелект.

Актуальність застосування інформаційно-телекомунікаційних технологій у ВНЗ можна визначити такими факторами:

- наданням студентам широкого доступу до джерел інформації;
- необхідністю впровадження у процес навчання комп'ютерних технологій, які б забезпечили всебічну оцінку рівня успішності студентів та можливість самореакції їхніх навчальних досягнень;
- потребою використання комп'ютерних засобів навчання, які дають можливість реалізувати індивідуальний та диференційований підхід у навчанні студентів, а також забезпечують формування у майбутніх фахівців професійної компетентності.

Однак і сьогодні існує багато проблем, а саме:

- створення електронних підручників та енциклопедій навчального призначення;
- створення банку електронних документів нормативно-правового, науково-методичного, психолого-педагогічного, організаційного, програмно-технологічного та інформаційного забезпечення дистанційного навчання;
- створення та впровадження програмних засобів пілотної системи поточного і підсумкового контролю знань студентів у вищих навчальних закладах;
- створення та впровадження програмних засобів для уніфікованої системи дистанційного навчання.

Утім глобальнішими для України, на наш погляд, є змістовні глибинні чинники, що стримують інновації в навчанні. До них можна, зокрема, віднести:

- консерватизм традиційної процедурної моделі освіти і, як наслідок, незацікавленість інноваціями викладацького корпусу;
- превалювання орієнтації на знання й недооцінка орієнтації на діяльність і, як наслідок, проблеми з мотивацією студентів, які чітко не усвідомлюють зв'язків навчальної діяльності з подальшою практичною професійною роботою;
- традиційна "недовіра" до здатності студентів здійснювати самоконтроль у навчальній діяльності, їхніх можливостей взяти на себе всю відповідальність за навчання й професійне зростання;
- профанація самостійної роботи студентів, значний (у порівнянні з провідними країнами) дисбаланс обсягів аудиторної та самостійної роботи і, як наслідок, відсутність реальної необхідності у фундаментальному розробленні навчально-методичного забезпечення самостійної навчальної та дослідницької діяльності студентів [3].

Сьогодні можна спостерігати велику потребу в постійному вдосконаленні професійного рівня, освоєнні і здобутті

нових навичок. Освіта переходить під гасло "Навчання впродовж усього життя", а суспільство вимагає інтенсифікації процесів передавання знань, що стають доступнішими. Все це прискорює темпи загального розвитку, які, в свою чергу, висувають нові вимоги до технологій освіти. Інтернет спричинив вибух в інформаційній сфері, ставши відкритим середовищем для збереження та руху інформації без географічних і часових обмежень, і нині всесвітня мережа стоїть перед викликом зробити знання такими ж легко доступними, як й інша інформація. Всесвітнє гіпертекстове інформаційне середовище має стати гіпертекстовим середовищем передавання і збереження знань. Все більшої актуальності сьогодні набуває дистанційна освіта. До беззаперечних її переваг можна віднести:

- незалежність навчання від географічного розташування он-лайн університету та місць проживання студентів, практично необмежену їх аудиторію;
- можливість оперативної актуалізації навчального матеріалу;
- уніфікацію адміністрування навчального процесу;
- об'єктивізацію контролю знань;
- активізацію пізнавальної діяльності студентів.

Хоча варто також назвати і недоліки інтернет-освіти: відсутність реального спілкування з викладачем та іншими студентами, формальна монополія центру на знання, ускладненість оперативного дискутування, проблема пропускну здатності мережі тощо.

Таким чином, згідно з сучасною концепцією навчання дедалі більше уваги надається оптимізації та індивідуалізації освіти, широкому застосуванню інформаційних технологій, що допоможе майбутнім фахівцям використовувати власний інтелектуальний потенціал на благо суспільства.

Список використаної літератури

1. *Гайсинюк Н. А.* Педагогічні засади підготовки документознавців в умовах інформатизації суспільства : автореф. дис. ... канд. пед. наук / Гайсинюк Наталія Анатоліївна ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. — К., 2003. — 19 с.
2. *Гурмаза В. В.* Сучасні інформаційні технології підготовки майбутніх фахівців / В. В. Гурмаза // Наукові конференції. — Режим доступу: <http://intkonf.org/gurmaza-vv-suchasni-informatsiyni-tehnologiyi-pidgotovki-maybutnih-fahivtsiv/>. — Назва з екрана.
3. *Лещенко І. І.* До питання підготовки компетентного фахівця у вищій школі на основі технологій дистанційного навчання / І. І. Лещенко // Проблеми інженерно-педагогічної освіти : зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. ; голов. ред. О. Е. Коваленко. — 2007. — № 16. — Режим доступу: http://library.uipa.kharkov.ua/library/Left_menu/Zbirnik/16/Педагогічні%20технології/Лещенко.doc. — Назва з екрана.

Надійшла в редакцію 21 лютого 2011 року